

การเลือกวิธีแก้ปัญหาในสถานการณ์ในชีวิตประจำวันที่มีระดับความเกี่ยวข้องทางอารมณ์
แตกต่างกัน ของผู้ใหญ่ตอนต้น

นางสาวสลักจิต บุญยะรังสรรค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0126-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕๕๐๓.๒๔๓๙๐

SELECTION OF PROBLEM SOLVING STYLES IN EVERYDAY LIFE SITUATIONS WITH
DIFFERENT LEVELS OF EMOTIONAL INVOLVEMENT OF EARLY ADULTS

Miss Saluckjit Boonyarungson

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Arts in Developmental Psychology

Faculty of Psychology
Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-17-0126-8

สลักจิต บุญยะรังสรรค์ : การเลือกวิธีแก้ปัญหาในสถานการณ์ในชีวิตประจำวันที่มีระดับความเกี่ยวข้องทางอารมณ์แตกต่างกัน ของผู้ใหญ่ตอนต้น (SELECTION OF PROBLEM SOLVING STYLES IN EVERYDAY LIFE SITUATIONS WITH DIFFERENT LEVELS OF EMOTIONAL INVOLVEMENT OF EARLY ADULTS) อ.ที่ปรึกษา :รศ.ศิริวงศ์ ทับสายทอง , 94 หน้า. ISBN 974-17-0126-8.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงวิธีแก้ปัญหาในสถานการณ์ในชีวิตประจำวันที่มีระดับความเกี่ยวข้องทางอารมณ์แตกต่างกันของผู้ใหญ่ตอนต้น กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 180 คน ประกอบด้วยเพศชาย 90 คน และเพศหญิง 90 คน จากกลุ่มอาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกวิธีแก้ปัญหาและระดับอารมณ์ที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีแก้ปัญหาแบ่งเป็น 4 แบบ คือ การจัดการกับปัญหาโดยตรง การวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้เหตุผล การยอมทำตามโดยปราศจากข้อโต้แย้ง และการหลีกเลี่ยงการคิดถึงและปฏิเสธปัญหา ระดับความเกี่ยวข้องทางอารมณ์แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ปานกลาง และสูง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การทดสอบไคสแควร์ (Chi – Square test) ผลการวิจัยพบว่า

1.ระดับอารมณ์ร่วมมีความสัมพันธ์กับการเลือกวิธีแก้ปัญหาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (p<.001)

2.ในระดับอารมณ์ร่วมต่ำผู้ใหญ่ตอนต้นใช้วิธีการแก้ปัญหาทั้ง 4 แบบไม่แตกต่างกัน ในระดับอารมณ์ร่วมปานกลางผู้ใหญ่ตอนต้นใช้วิธีแก้ปัญหาแบบจัดการกับปัญหาโดยตรง และในระดับอารมณ์ร่วมสูงผู้ใหญ่ตอนต้นใช้วิธีแก้ปัญหาแบบวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้เหตุผลและการยอมทำตามโดยปราศจากข้อโต้แย้ง

หลักสูตร.....จิตวิทยาพัฒนาการ
สาขาวิชา.....จิตวิทยาพัฒนาการ.....
ปีการศึกษา.....2544.....

ลายมือชื่อนิสิต.....สลักจิต บุญยะรังสรรค์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4178138138 : MAJOR DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY

KEY WORD: EVERYDAY LIFE SITUATIONS, EMOTIONAL INVOLVEMENT, PROBLEM SOLVING STYLES, EARLY ADULTS

SALUCKJIT BOONYARUNGSON : SELECTION OF PROBLEM SOLVING STYLES IN EVERYDAY LIFE SITUATIONS WITH DIFFERENT LEVELS OF EMOTIONAL INVOLVEMENT OF EARLY ADULTS. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.SIRANG TUBSAITONG, 94 pp ISBN 974-17-0126-8.

The purpose of this study was to study the selection of problem solving styles in everyday life situations with different level of emotional involvement of early adults. Subjects were 180 early adults (90 males and 90 females), whose occupations were government officers, government enterprise offices, and private employees. The research attempted to identify the relationship between the selection of problem solving styles and the levels of emotional involvement. The former was classified into 4 styles : problem-focused action, cognitive-problem analysis, passive-dependent behavior, and avoidant thinking and denial. The latter was classified into 3 levels : low, medium, and high. The data was analyzed by Chi-Square test. The results were as follows :

1. The level of emotional involvement and the selection of problem solving styles in everyday life situations are statistically related at the significance level of .001 ($p < .001$).
2. In the low emotional involvement , the selection of problem solving styles of early adults appears not to be different , in the medium emotional involvement , major problem solving style used by early adults is problem-focused action, and in the high emotional involvement, two major styles used by early adults are cognitive-problem analysis and the passive-dependent behavior.

Program.....Developmental..Psychology....Student's signature...*Saluckjit Boonyarungson*

Field of study..Developmental..Psychology....Advisor's signature...*Sirang Tubsaitong*

Academic year.....2001..... Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ศิรวงศ์ ทับสายทอง เป็นอย่างสูง ที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ และสละเวลาในการตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ รวมทั้งเป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลงได้ด้วยดี และเป็นผู้ที่ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจความหมายของคำว่า "ครู" อย่างแท้จริง

ขอบพระคุณท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ รองศาสตราจารย์ ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร และรองศาสตราจารย์ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชาติ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ตลอดจนให้ความเมตตาและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา และผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของคณะจิตวิทยาทุกท่านที่ให้ความเมตตาและให้กำลังใจตลอดมา

ขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน จากทุกบริษัท และทุกหน่วยงานที่ให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัย ในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอบคุณ พี่ๆ เพื่อน และน้องๆ นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาพัฒนาการทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณกาญจนา สุรวาจากุล คุณอนัญญา อนุพรวัฒนากิจ คุณจามรี ศิริรัตนบัลล์ และคุณสุมาลี เจียรสุนันท์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจที่สำคัญ

และท้ายสุดขอขอบพระคุณกำลังใจที่สำคัญที่สุดของการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ คือ พ่อ แม่ พี่สาว พี่เขย และน้องสาว และคุณวรวิทย์ อร่ามรัศมีกุล ที่คอยให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ห่วงใย และอยู่เคียงข้างผู้วิจัยเสมอมา

สลักจิต บุญยะรังสรรค์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	3
	วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	20
	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	20
	ขอบเขตในการวิจัย.....	21
	ข้อจำกัดในการวิจัย.....	21
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	21
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	23

บทที่

2	วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
	กลุ่มตัวอย่าง.....	24
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	25
	การทดสอบความเที่ยง.....	29
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
	การนำเสนอข้อมูล.....	34

บทที่		หน้า
3	ผลการวิจัย.....	35
4	การอภิปรายผลการวิจัย.....	49
5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	54
	รายการอ้างอิง.....	57
	ภาคผนวก.....	60
	ภาคผนวก ก.....	61
	ภาคผนวก ข.....	62
	ภาคผนวก ค.....	64
	ภาคผนวก ง.....	68
	ภาคผนวก จ.....	77
	ภาคผนวก ฉ.....	93
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	94

สารบัญญัตินี้

ณ

ตารางที่	หน้า
1 แสดงการจำแนกสถานการณืเรียงตามระดับอารมณ์ร่วม จากความถี่มากไปน้อย (จำนวน 30 สถานการณื).....	33
2 แสดงอายุของกลุ่มตัวอย่าง (N=180).....	36
3 แสดงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง(N=180).....	36
4 แสดงอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง(N=180).....	37
5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับอารมณ์ร่วมและวิธีแก้ปัญหา วิเคราะห์จากสถานการณืจำนวน 30 สถานการณืด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square test).....	38
6 แสดงผลการทดสอบภายหลังด้วยการจับคู่เปรียบเทียบ (Paired Comparison) ระหว่างวิธีแก้ปัญหาในระดับอารมณ์ร่วมต่ำ.....	39
7 แสดงผลการทดสอบภายหลังด้วยการจับคู่เปรียบเทียบ (Paired Comparison) ระหว่างวิธีแก้ปัญหาในระดับอารมณ์ร่วมปานกลาง.....	41
8 แสดงผลการทดสอบภายหลังด้วยการจับคู่เปรียบเทียบ (Paired Comparison) ระหว่างวิธีแก้ปัญหาในระดับอารมณ์ร่วมสูง.....	43
9 แสดงผลการทดสอบภายหลังด้วยการจับคู่เปรียบเทียบ (Paired Comparison) ระหว่างอารมณ์ร่วมในวิธีการแก้ปัญหาแบบจัดการกับปัญหาโดยตรง (วิธีที่ 1).....	44
10 แสดงผลการทดสอบภายหลังด้วยการจับคู่เปรียบเทียบ (Paired Comparison) ระหว่างอารมณ์ร่วมในวิธีการแก้ปัญหาแบบวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้เหตุผล (วิธีที่ 2)....	45
11 แสดงผลการทดสอบภายหลังด้วยการจับคู่เปรียบเทียบ (Paired Comparison) ระหว่างอารมณ์ร่วมในวิธีการแก้ปัญหาแบบยอมทำตามโดยปราศจากข้อโต้แย้ง (วิธีที่ 3).....	46
12 แสดงผลการทดสอบภายหลังด้วยการจับคู่เปรียบเทียบ (Paired Comparison) ระหว่างอารมณ์ร่วมในวิธีการแก้ปัญหาแบบหลีกเลี่ยงการคิดถึง และปฏิเสธปัญหา (วิธีที่ 4).....	46
13 แสดงผลการทดสอบภายหลังด้วยการจับคู่เปรียบเทียบ (Paired Comparison) ระหว่างอารมณ์ร่วมในวิธีการแก้ปัญหาแบบเลือกวิธีแก้ปัญหามากกว่า 1 วิธี หรือไม่ได้ใช้การแก้ปัญหาทั้ง 4 แบบ (วิธีที่ 5).....	47